

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

האם גניבה של סלולארי יכולה להיחשב לשוד?

אדם גנב מכשיר סלולארי מפלוני והעבירו לחזקתו. האם מדובר בגניבה או בשוד? חוק העונשין מבדיל בין עבירות אלו ומונה את התנאים להתקיימותן, כאשר ישנו הבדל עצום בעונשים: על גניבה רגילה עד 3 שנות מאסר ועל שוד 14 שנים (בנסיבות מחמירות עד 20). כיצד תחליט הפרקליטות במה יואשם הגנב או השודד ולפי אילו קריטריון יבחן המקרה בבית המשפט? על כך השורות הבאות.

מה אומר החוק?

לפני שניכנס לעובי הקורה הבה נקרא את לשון החוק, ונתחיל בעבירת הגניבה. לפי סעיף 383 לחוק העונשין: "אדם גונב דבר אם הוא נוטל ונושא דבר הניתן להיגנב, בלי הסכמת הבעל, במרמה ובלי תביעת זכות בתום לב, כשהוא מתכוון בשעת הנטילה לשלול את הדבר מבעלו שלילת קבע".

לעומת זאת, סעיף 402 לחוק מגדיר מעשה שוד בצורה הבאה: "הגונב דבר, ובשעת מעשה או בתכוף לפניו או לאחריו מבצע או מאיים לבצע מעשה אלימות באדם או בנכס כדי להשיג את הדבר הנגנב או לעכבו אצלו או כדי למנוע התנגדות לגניבת הדבר או להתגבר עליה, הרי זה שוד". (מעבר לכך, ישנן גם נסיבות מחמירות המתקיימות בנשיאת מכשיר מסוכן, אם התקיימה פגיעה, ואם היו מספר שותפים למעשה).

שוד או גנב?

ניקח לדוגמא אדם שגנב מכשיר סלולארי שהיה בתיקו של אחר. כאשר הכניס את ידו אל התיק הבחין בכך הקורבן וניסה למשוך את התיק אליו ולהדוף את העבריין. האחרון לא אמר נואש וניסה למשוך בחזרה את התיק תוך שהוא מאיים עליו, וכך התפתח מעין מאבק בין השניים, עד שהצליח העבריין להוציא את התיק מחזקת בעליו. לאחר מכן, תוך כדי מנוסה, שלף את המכשיר הסלולארי והשליך את התיק ברחוב - שנאסף מייד על ידי הבעלים. האם כנגד אדם זה יוגש כתב אישום בגין גניבה או שוד?

ובכן, בקרב הציבור מקובלת הסברה לפיה שוד מערב כלי נשק (שוד מזוין), ויש אמת בדבר, אך גם מקרה זה בו ידיו ופיו של העבריין שימשו לו לביצוע העבירה, ללא נפגעים בגוף, נחשב לשוד. מדוע? כפי שראינו מהגדרת החוק, ההבדל המרכזי בין שוד לגניבה טמון במעשה האלימות. כלומר, אם היה העבריין רק משלשל את ידו אל התיק מבלי שהבעלים מבחין בכך, נוטל את הטלפון לחזקתו ומסתלק, הרי שמדובר בגניבה בלבד. ואולם, הבעלים אכן הבחין בו והתפתח מאבק בין השניים. על פי החוק, במידה שהופעלו אלימות או איומים הופכת הגניבה לשוד, וזאת בתנאי שהאלימות הופעלה כדי להשיג את הטלפון, או למנוע את ההתנגדות לגניבתו.

במילים אחרות, צריכים להתקיים כאן שני יסודות: מבחינה עובדתית צריכים להתקיים אלימות או איום (כפי שאכן קרה). מבחינה נפשית מתייחס החוק למניע שבבסיס האלימות, כלומר השאיפה או המטרה שלשמן היא הופעלה - לביצוע גניבה. אמנם, אילולא היה הקורבן מתנגד לגניבה לא צריך היה השודד להפעיל כל אלימות, אך משזו קרתה והופעל כוח כדי לקחת את החפץ וכדי להתגבר על ההתנגדות - מדובר בעבירת שוד.